

Tâm Tình Tây Bắc Seattle Tháng 5, 2017: Tím

Sáng sớm, đang dọn dẹp giường chiếu, cúi xuống kéo tấm phủ giường cho ngay ngắn, ngẩng đầu lên dợm bước vào phòng tắm, mắt bỗng như thấy ngoài cửa sổ bóng ai mặc áo tím đi lướt qua, định thần nhìn lại cho rõ thì ra không phải là người, mà là cả một vạt hoa tử đằng (wisteria) được một ngày nắng ấm áp, đã nở tung ra, treo những dây hoa tím chơi vơi, nhìn từ cửa sổ, xuyên qua cánh cửa mở của green house, trông như một tấm màn màng che cửa màu tím thanh nhã.

Mùa Hạ, khoảng vườn hoa tím nở đầy bây giờ chỉ còn là đám lá xanh, sau đó đến mùa Thu lá rụng hết, trơ trọi còn những nhánh dây leo màu nâu cằn cỗi. Phải nhìn cảnh khô khan này mấy tháng trường, hôm nay mở mắt ra là thấy cả một không gian tím mênh mang như vậy, biết là đã đến lúc ngoài kia ngàn hoa đang thi nhau nở rộ. Hoa thì màu nào ngoài thiên nhiên mà không có, từ màu trắng tinh khiết, màu hồng trẻ trung, màu vàng dịu dàng, màu đỏ lẳng lơ quyến rũ, màu nào cũng bắt được ánh mắt của mình, nhưng sao những đóa hoa, bụi hoa, dây hoa màu tím lại khác, nó không những níu kéo mình phải ngắm nhìn lâu hơn những đám hoa kia, mà sau đó còn làm lòng mình chùng xuống, băng khuâng...

Chiều hôm nọ, trong khi chờ cháu ngoại đang nhảy múa trong lớp học ballet, xách máy ảnh đi dạo một vòng cho

đỡ cuồng chân thì may mắn thấy được mấy giàn hoa leo màu tím được trồng gắn trên bức tường sau của một cái apartment sang trọng. Nằm ngay giữa phố xá đông đúc, bức tường có gắn những giàn hoa leo này nằm dài theo cái ngõ hẻm. Dù là ở giữa phố nhưng cũng chẳng mấy khi có người đi bộ qua đây mà để mắt đến. Mấy cái dây leo ẻo lả nhưng dài thật là dài, leo theo cái giàn cao cả chục thước, giàn cao tới đâu thì giầy hoa leo tới đó, mang theo những cái lá tròn bằng đầu ngón chân cái, và theo đám lá xanh là những đóa hoa màu tím than, đẹp tuyệt trần. Ngắm hoa mà đâm ra phục người nào đã nghĩ ra cái giàn hoa đứng thẳng như thế này, và lại chọn lựa trồng một loại hoa không lá không rậm rạp, giàn lá xanh thế mà vẫn nhường chỗ cho những đóa hoa tím khoe sắc màu thanh lịch. Tôi chưa từng thấy loại hoa này bao giờ trong đời, muốn hỏi cũng chẳng có ai ở quanh đây mà hỏi, thôi hôm nào đành phải bỏ thì giờ đi ra những chỗ bán cây thì mới ra lẽ.

Được nhìn hoa Tử Đằng nở bất ngờ ở vườn nhà, rồi lại khám phá ra giàn hoa màu tím than mới kể ở trên, tự nhiên thấy mê màu tím hơn bao giờ hết. Lòng thêm hăng hái, nghĩ là mùa này đến 9 giờ mặt trời mới lặn, cơm nước xong còn bao nhiêu là thì giờ, mỗi ngày mình cứ chịu khó đi dạo sau bữa cơm quanh xóm là tha hồ mà khám phá ra bao nhiêu loại hoa màu tím nữa. Nói là làm, chiều đó ăn cơm xong, khoác thêm cái áo len mỏng, cầm máy ảnh bắt đầu đi tà tà, đi tìm hoa màu tím để ngắm.

Chẳng phải đi xa, đến góc đường Số Một và đường Newton thì thấy từ xa một mảng tím ngắt nổi bật lên trên khoảng tường màu trắng của căn nhà cũng sơn màu trắng. Sải chân đi tới, thì càng đến gần càng mê mẩn, những đóa hoa tím li ti chen chúc nhau chảy dài từ trên mảnh vườn xuống gần nửa bức tường. Trong cái nắng yếu ớt của buổi chiều mùa Xuân, trong cái tĩnh mịch của khu xóm, đẹp làm sao, ngắm đám hoa tím xong, lòng cứ lâng lâng mở hội. Trên đường về nhà vừa mở ra xem mấy cái ảnh vừa chụp, vừa thấy người chủ nhà có mắt mỹ thuật, biết trồng bụi hoa đúng chỗ, nổi bật trên bức tường trắng, mang lại cả một sự quyến rũ đặc biệt cho căn nhà xinh xắn.

Chợt nhớ mấy năm trước hay đi ngang cái nhà thờ gần chợ Safeway, ở đó hình như cũng có một bụi hoa tím rất đẹp, lần đầu tiên nhìn thấy là đã ngỡ ngàng, ông giữ nhà thờ bắt gặp, hiền hậu mỉm cười, thân mật hỏi:

“Nhìn bà đứng đây ngắm cây hoa lâu như vậy, tôi chắc bà thích nó lắm phải không? Bà không phải là người độc nhất làm như vậy đâu, mùa này ai đi qua đây cũng phải dừng chân lại ngắm của cây hoa này vài phút. Riêng tôi thì hàng năm vào những mùa khác cứ lo săn sóc nó, rồi chờ đợi mùa Xuân đến, mong từng ngày cây hoa này nở để thưởng thức một vẻ đẹp có một không hai, xin bà cứ tự nhiên ngắm hoa bao lâu cũng được, cứ xem nó là hoa của vườn bà nhé.”

Vậy là đi thẳng đến đấy, chân rảo bước thật mau như sợ bụi hoa này sẽ tàn đi hay biến mất tầm ảnh. Nắng chiều quá gay gắt, không vừa ý mấy nhưng đành chịu vì nếu chờ mai một thì sợ đời hoa ngắn ngủi, hóa ra lại chẳng được tấm ảnh nào. May quá trên đường về nhà, ghé qua phía Tây của Queen Ann, được ngay một bức tường của một tòa nhà lớn, trồng toàn loại hoa này, lại chụp, lần này trái với lần trước, trời đã hoàng hôn, nên ảnh lại bị hơi tối.

Đi một khúc đường nữa, quẹo qua đường Số Bốn thì thấy ngay một cây Đỗ Quyên tím đậm, cũng nổi bật trên tường nhà màu xám nhạt. Đỗ Quyên thường là màu đỏ, màu hồng, màu trắng, màu tím. Màu tím nhạt thì đầy dẫy, nơi nào, góc nào cũng có, còn màu tím đậm thì hình như hơi khó nuôi, rất hiếm.

tím trong nhà này chắc chắn là phải có những món trang sức làm bằng Tử ngọc (Amethyst). Nghĩ thêm nữa tôi còn đoán là bà này thế nào cũng có những bộ quần áo ngủ và những quần áo lót mặc bên trong màu tím mềm mại...

Chiều nọ, đi trên đường Nob Hill, chợt nhớ đến ông Kelly, nên tôi rẽ qua xem lan. Ông này cũng có khoảng vài chục cây lan, toàn là những loại thường bán ở Trader Joe's và Safeway. Đến mùa ấm, ông ta hay mang lan trong nhà ra bày trên bức tường giữa nhà ông và nhà hàng xóm. Mấy chục cây lan này ông ta trồng trong chậu, so sánh với lan của tôi thì chẳng thấm vào đâu. Nhưng nói về những bụi lan đất *Bletilla striata* ông ấy trồng dưới đất, ở sân trước của nhà ông ta thì tôi phải ngả nón bái phục. Chúng tôi biết nhau tám năm về trước, lúc đó con gái ông và cháu ngoại tôi cùng mới vào học lớp Một. Có lần ông ghé qua nhà tôi chơi, thấy tôi có trồng lan, nên ông nói là ông đang tìm mấy giống lan trồng được ở dưới đất, hợp với khí hậu vùng Tây Bắc này để trồng.

Tôi nghe xong để đó, vì tôi cũng đã thử trồng vài lần mà lần nào cũng bị chết, cho nên không

nghĩ xa hơn nữa. Cho đến một ngày tháng Năm ấm áp cách đây vài năm, tôi đi bộ qua nhà ông, thấy khoảng vườn trước lóm đóm những đóa hoa màu tím lạt, đến gần nhìn cho rõ thì đúng là thứ lan đất mà tôi thử trồng từ khi dọn nhà lên đây đến bây giờ mà vẫn thất bại. Trước mặt tôi cả mùi mấy bụi *Bletilla striata*, bụi nào cũng có vài cái hoa rung rung trước cơn gió nhẹ. Tôi cứ đứng một hồi lâu ngắm nghĩa hết bụi này đến bụi khác, bỏ đi không đành.

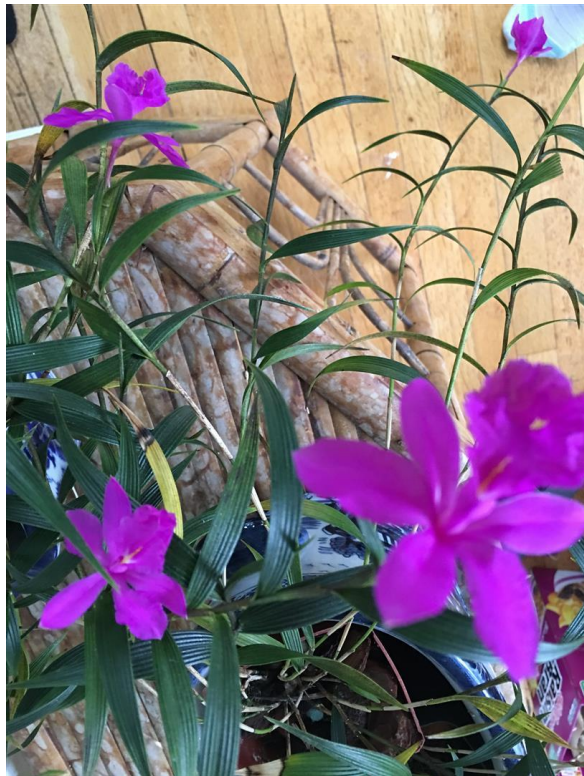
Được một lúc thì ông Kelly mở cửa bước ra. Thế là chuyện về mấy bụi hoa này bắt đầu và không dứt ra được.

Ông Kelly nói bấy năm về trước ông chỉ mua có hai bụi, lúc mua người bán cam đoan với ông là nếu ông trồng những cây lan này ở chỗ có nắng suốt ngày và thoáng khí là yên chí những cây này sẽ sống. Mấy năm đầu lan ra hoa rất thưa, nhưng vài năm gần đây hạt rụng ra, và rễ lan mạnh ra nên vườn trước của ông đến tháng Năm, tháng Sáu là có bao nhiêu

lan đất cho ông ngắm. Ông hứa là khi nào thuận tiện ông sẽ biếu tôi vài bụi. Lần này đi qua nhà ông, cũng may mắn thấy lan nở đầy vườn, vườn ông có hai tầng (terrace garden), tầng nào cũng có *Bletilla striata* khoe sắc tím. Chắc chẳng bao lâu nữa ông sẽ mang qua chia cho tôi vài cây, may ra khi hoa tàn hết, ông ta dọn dẹp vườn tược, biết đâu lại nhớ đến người tri kỷ.

Hoa tím nở khắp nơi, từ vườn sau đến vườn trước, tung bùng khắp xóm. Lan tím đó là *Sobralia callosa*, hoa rất to so với lá. Những ai đã từng trồng hoa này là biết phải cẩn thận, mỗi năm hoa

chỉ nở có một lần, và đòi hoa rất ngắn ngủi. Đây mới đúng nghĩa là *Sớm Nở Tối Tàn*, nếu lơ đãng không trông chừng, thăm dò mỗi ngày, hoa nở buổi sáng, đến chiều ta mới đi thăm vườn, thì sẽ sững sờ vì chỉ thấy những đóa hoa héo úa, thế là bị hụt, phải chờ đến năm tới mới được ngắm.

Tôi phải đặt mấy chậu hoa này trên cái bàn mây, đặt ngay bên cạnh cái cửa từ phòng khách bước vào sunroom, để khi bước vào phòng này, đi ngang là thấy ngay. Mùa hoa là tháng Năm, tháng Sáu. Mỗi sáng, tôi phải nâng từng cành lên xem có nụ ươm ở đầu cành không, để mà theo dõi ngày hoa nở. Ai không kiên nhẫn, biết những chuyện tôi trông chừng cây lan như vậy, chắc cho tôi là loại người lăm cẩm, vậy mà tôi không lấy sự canh chừng đó làm phiền và sốt ruột, mà lại xem đó là cái thú vị của sự chờ đợi.

Những cây lan tí hon *Nageliella purpurea* mùa này cũng mang cho tôi những thích thú không kém. Lá dày, chỉ nhỏ và dài bằng ngón tay út của tôi, và mỗi cây chỉ có khoảng từ năm đến mười mấy lá. Đến thời kỳ cây sung sức, trong lòng lá, ở dưới cuống sẽ mọc lên đon độc một nhánh dài như là một mụn mưng tí hon, có khi dài đến cả

nửa thược. Những nhánh này lúc còn tươi tốt thì không khi nào đơm nụ, nở hoa. Phải chờ vài tháng, khi thấy khô khan như một sợi dây đồng, phải nói là khô kiệt như đã bị mang đi phơi khô

vậy, như không còn một tí sinh lực nào còn sót lại. Nhiều khi thấy gai mắt, tôi sợ xấu cây, còn muốn cắt đi cho xong.

Vậy mà đến mùa Xuân, khi ngoài trời rực rỡ sắc màu của lá non, của hoa thắm, thì trong nhà, mấy cây lan tí hon này của tôi làm tôi cứ phải lui cui suốt ngày. Chăm từng cây nâng lên ngang tầm mắt, theo dõi những chấm tím li ti nhỏ hơn cả hạt mè, nảy ra từ cái cành khô đẹt. Cái chấm tím này vài ngày sau lớn rất nhanh,

thành ra sáu bảy cái nụ, rồi cũng rất mau, những cái hoa màu tím e ấp xuất hiện. Nói là e ấp vì hoa không nở bung ra hết, cả hai ba tuần như thế mới tàn, nhưng trong suốt thời gian này hoa lúc nào cũng trong trạng thái hàm tiếu.

Tôi khám phá ra cây lan dễ thương này là nhờ chị Thảo. Năm năm trước, chị lên đây thăm tôi mang theo cây *Nageliella purpurea*. Chị Vân, chị Thảo có thói quen rất dễ thương là mỗi khi lên đây là mang mấy cái va li lớn, trong đó chứa đầy lan, rau thơm, xoài, nhãn, vải cho tôi. Lần đó các chị cũng mang linh kinh đủ thứ. Sau khi giao quà xong xuôi, chị đi lấy một cái khay nhựa ta hay dùng lót mấy chậu cây, rồi mở một cái hộp đựng giày mà lúc này chị không đưa cho tôi. Chị chậm rãi lôi trong hộp đó ra 3 cây *Broughtonia* nhỏ xíu, và một cây tôi không nhận ra được, còn nhỏ hơn cả ba cây kia, đẽ hết bốn cây trên khay, rồi tuyên bố:

“Mấy cây này tôi quý lắm, để ở nhà sợ tụi nó chết, tôi mang theo ngắm. Lúc về, bà nhớ nhắc tôi mang tụi nó về.”

Tôi cũng chẳng ngạc nhiên gì vì chính mình cũng đã từng làm như thế, tôi cúi đọc thì ra tên lan là *Nageliella purpurea*. Chị nói là mấy cây này cô Tuyệt biểu chị vài tháng trước. Chị quý lắm nên đi chơi xa, thăm bạn bè, chị em cháu chắt ở xa như Arizona, Texas, New Jersey... cũng đều mang chúng theo cho đỡ ghiền và không lo ở nhà mấy cây thiếu nước mà chết. Thấy cây lan dễ thương quá, tôi cũng vội tìm mua mấy cây nuôi, và cây vẫn sống, đẹp và nở hoa đều đều mỗi năm cho đến bây giờ.

Còn cây của chị Thảo, tôi quên hỏi tình trạng sống chết ra sao. Nếu nó còn sống tôi chắc chắn là kỳ đi chơi này chị không thể nào mang nó theo, vì còn vài ngày nữa là chị lên đường đi Âu Châu, đi xa như vậy, sao mà có thể mang nó theo làm bạn đồng hành được?

Xin hẹn và hy vọng gặp lại các bạn trong Tâm Tình Tây Bắc Seattle, 2017.

Phạm Hảo